



Analýza predvolebných programov

Predvolebné obdobie so sebou prináša množstvo politických nápadov a sľubov, ktoré sa jednotlivé strany snažia odprezentovať verejnosti a prikloniť si elektorát na svoju stranu. Množstvo ideí, ktoré by chceli presadzovať po zvolení do parlamentu sú zväčša zhrnuté vo volebných programoch. V ich spleti je však niekedy náročné zorientovať sa. Preto sme sa rozhodli prísť k ich základnej analýze a to najmä z ekonomického hľadiska. Nasledujúci text tak ponúka prehľad navrhovaných opatrení z dielni jednotlivých strán s dôrazom na ich ekonomické aspekty.

Pre potreby hodnotenia sme si vybrali niekoľko základných oblastí na ktoré sme sa v jednotlivých programoch zamerali a hľadali v nich ponúkané riešenia. Medzi nami zvolené oblasti patrili napr.: postoj štátu k podnikateľskému prostrediu na Slovensku, verejné financie a oblasť daní, zdravotníctvo, školstvo, doprava a výstavba či sociálna politika. Pre naše potreby sme sa pozreli len na volebné programy strán, ktoré majú podľa prieskumov najväčšiu šancu dostať sa v nastávajúcich voľbách do parlamentu. Ide o programy strán: Smer-SD, Oľano, ĽSNS, PS/Spolu, Za ľudí, KDH, SaS.

Volebné programy ponúkali rozmanitosť pohľadov a riešení jednotlivých problematik. Vo viacerých oblastiach bolo možné nájsť názorový prienik či podobné varianty riešenia problému naprieč politickým spektrom. Niektoré strany venovali jednej problematike viac priestoru

a iné zasa menej alebo dokonca vôbec žiadny. Značné rozdiely boli napr. aj len v dĺžke samotných volebných programov. Zatiaľ čo SaS prišli s programom, ktorý má 370 strán, Smer-SD si pre toto volebné obdobie vystačil s prioritami uvedenými v troch bodoch.

Volebný program ako dokument však má pre nás veľký význam na koľko vieme sledovať priority a ciele jednotlivých strán v prípade, že by sa dostali do parlamentu a zároveň vieme následne zhodnotiť plnenie ich sľubov na konci volebného obdobia. Z tohto hľadiska je všeobecne najlepšie pokiaľ sú navrhované opatrenia a ciele dostatočne konkrétne s uvedením kvantitatívnej resp. kvalitatívnej charakteristiky s odhadovaným časovým horizontom. Takéto opatrenia však boli v programoch zvolených strán často vzácnym statkom.

V tomto čísle:

Ceny mäsa ťahajú čínsku infláciu

Nezamestnanosť v USA na úrovni 3,6 %

Hospodársky rast v EÚ spomaľuje

Stavebníctvo v Eurozóne sa v januári prepadlo

ZEW poukazuje na zhoršenie nálady v Nemecku

ZO Slovenska zažíva útlm

Aká je kúpna sila obyvateľov SR v jednotlivých regiónoch?

Nezamestnanosť v SR - 4,98 %

Podnikateľské prostredie

Do tejto oblasti zahrňame postoj k podnikateľom ako aj zamestnancom, byrokraciu a dane. S podnikateľským prostredím sú prepojené aj ďalšie oblasti, ktoré sme hodnotili samostatne ako napríklad doprava a stavebníctvo, verejná správa a sociálna politika. Spoločným cieľom väčšiny politických strán je zameranie sa na zníženie byrokracie, boj proti daňovým únikom, či zlepšenie výberu daní. Zaujímavý je postoj k daňovému zaťaženiu. Zatiaľ čo v KDH sa zaväzujú, že nepodporia ani nenavrhnú zavedenie nových daní, v PS SPOLU sú odhodlaní zmeniť systém a pritom nezvyšovať celkové daňové zaťaženie. Pri zvyšovaní mzdy chcú pritom dbať na to, aby sa nezvyšovala len hrubá mzda, ale hlavne čistá mzda. Opatrenia na zníženie zaťaženia práce naviažu automaticky na rast minimálnej mzdy. PS SPOLU by chcelo tiež znížiť minimálne odvody živ-

nostníkov, no zároveň navrhujú zvýšiť zdanenie živnostníkov s vyššími príjmami. Okrem toho je zaujímavý návrh zavedenia „estónskej dane“, čo znamená zdanenie zisku až po vyplatení a predstavuje motiváciu dosiahnutý zisk reinvestovať späť do firmy a tým zvyšovať jej hodnotu a podporovať rozvoj. Stabilizáciu a udržateľnosť príjmov samospráv chcú riešiť napríklad daňou z billboardov alebo reformou dane z nehnuteľností. Strana Za ľudí vo svojom programe predstavuje tzv. „pracovné vouchre“ pre sezónnych pracovníkov, ktoré majú odbúrať byrokraciu spojenú s komunikáciou so Sociálnou a zdravotnými poisťovňami a daňovým úradom. Okrem toho navrhujú napríklad zrušenie odvodov pri dohodách mimo pracovného pomeru do 300 eur mesačne a zavedenie možnosti uplatnenia DPH a povinnosť uhradiť DPH len z uhradených faktúr. Programy strán OľaNó, PS SPOLU a Sme Rodina navrhujú zavedenie digitálnej dane, ktorá na úrovni EÚ zatiaľ absentuje. Digitálna daň však so sebou prináša možnosť vzniku alebo prehĺbenie obchodných sporov s USA a preto k tomuto kroku pristupujú iba niektoré štáty. Digitálna daň môže na jednu stranu priniesť príjem do štátneho rozpočtu na druhú stranu

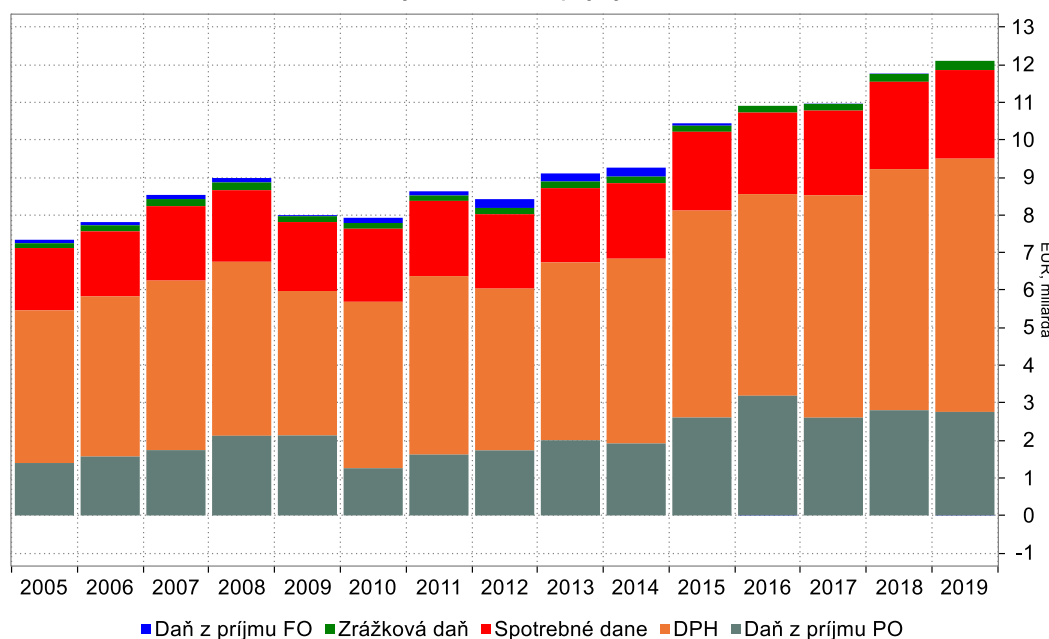
odrádzať pôsobnosť technologických spoločností, ktoré sú činiteľmi pokroku a inovácií. Jej výsledný efekt tak ostáva otázný. V OľaNó tiež navrhujú postupne presadiť mechanizmus reverse charge, ktorým sa zamedzia podvodné vratky DPH. Program SaS ako jeden z mála obsahuje zmeny v zákonníku práce ako napríklad znižovanie príplatkov za prácu cez víkend, zníženie náhrad pri súdnych sporoch alebo nahradenie gastrolístkov peniazmi a zavedenie rovnej dane (najviac na úrovni 19 % a bez výnimiek). ĽSNS by chcela obnoviť potravinovú, hospodársku a energetickú sebestačnosť Slovenskej republiky zabránením cudzincom skupovať slovenskú pôdu a zvýšením dotácií pre poľnohospodárov. Okrem toho navrhuje odstrániť zvýhodňovanie zahraničných podnikateľov pred slovenskými a postupným znižovaním úplne zrušiť DPH. Za nereálne môžeme považovať hlavne nahradenie príjmov z výberu DPH, ktoré tvoria viac ako 42 % celkových príjmov schváleného štátneho rozpočtu a v roku 2019 predstavovali 6,63 mld. eur. Viaceré strany sa vo svojich programoch venujú úpravám stanovenia minimálnej mzdy. Kým v KDH a SaS navrhujú jej naviazanie na vývoj priemernej mzdy, v OľaNó by ju chceli tiež naviazať na prie-

mernú mzdu ale okrem toho zohľadňovať aj produktivitu práce, spôsob akým to chce riešiť strana vo svojom programe neuvádza.

Zdravotníctvo

Aj v otázkach zdravotného systému sa nachádzajú spoločné témy ako napríklad skracovanie čakacej doby, spravodlivejšie odmeňovanie lekárov a zdravotných sestier, e-zdravie, zmenami v riadení nemocníc alebo dôrazom na udržiavanie a prevenciu zdravia. Odlišný postoj s dosahom na štátny rozpočet je smerovaný k výstavbe nemocníc. S výstavbou štátnej nemocnice počítajú v KDH a SaS. Strana Za ľudí vo svojom programe uvádza rýchly vznik nových nemocníc s vysokým európskym štandardom. Hnutie OľaNó chce predstaviť projektový zámer výstavby 25 nových nemocníc za 25 rokov s nákladmi približne 60 miliónov eur za lokálnu nemocnicu pre spádovú oblasť 200-tisíc ľudí. Počas volebného obdobia navrhujú postaviť dve nemocnice, ďalšie dve by mali byť tesne pred dokončením a štyri v príprave. Na stavbu nových nemocníc navrhujú vytvoriť štátny investičný fond financovaný z rozpočtu ministerstva zdravotníctva – kapitálové výdavky, z lepšieho výberu DPH a zisku poisťovní. Odhadované náklady na no-

Vybrané daňové príjmy SR



MACROBOND

vú nemocnicu sú v koncepcii schválenej vládou SR stanovené na 263 miliónov eur. V SaS a PS SPOLU počítajú s možnosťou dodatočného pripoistenia, pričom verejné (solidárne) zdravotné poistenie má pokrývať všetky prioritné diagnózy a prednostne pokrývať finančné a zdravotné riziká, ktoré veľká väčšina občanov reálne nie je schopná uhradiť. Pripoistenie má čiastočne pokrývať tie prvky zdravotnej starostli-

vosti, ktoré sú dnes nedostatkové a o ktoré sa preto občania usilujú aj cestou úplatkov, osobných vzťahov a známostí. Strana Sme Rodina navrhuje zrušiť akýkoľvek doplatok na lieky pre dôchodcov, ľudí ťažko zdravotne postihnutých a detí do 6 rokov. ĽSNS by chcela zrušiť doplatky pre všetkých, ktorí si platia zdravotné poistenie.

Školstvo

Volebné programy väčšiny strán týkajúce sa školstva sa orientujú prevažne na zmeny vo financovaní, odmeňovanie učiteľov, inovácie v oblasti vzdelávania a podporu vedy a výskumu. Nízke platy učiteľov sú považované za jeden z kľúčových problémov školstva a ich zvýšenie by malo byť predpokladom pre kvalitné budúce personálne zabezpečenie škôl. Odlišným smerom sa uberá postoj KDH, ktorá chce zabezpečiť aby bolo vysoké školstvo dostupné pre všetkých občanov a na dosiahnutie toho chcú presadzovať financovanie aspoň na úrovni 1,2 % HDP pre rezort vysokých škôl, nezávisle od financovania z európskych fondov. Dôležitú tému z hľadiska dopadu na verejné financie predstavujú platy učiteľov. Strana Za ľudí navrhuje zvýšenie mzdy pedagogických a odborných zamestnancov na 90 % priemernej mzdy vysokoškolsky vzdelaných ľudí. V PS SPOLU a OĽaNO sa zhodujú na zvyšovaní mzdy učiteľom o 10 % ročne. SaS navrhuje zvýšenie mzdy začínajúcich učiteľov na výšku priemernej mzdy v hospodárstve za rok 2018 (1 013 eur) a zachovanie mzdových rozdielov medzi 6. až 9. platovou tarifou. A Sme Rodina definuje nástupný plat učiteľa minimálne na úroveň priemerného platu v danom kraji. Výdavky na platy pedagogických zamestnancov v roku 2018 podľa správy o hospodárení Ministerstva školstva predstavovali 877 mil. eur. Platy učiteľov je potrebné zvyšovať ale je potrebné brať do úvahy aj ich značný vplyv na štátny rozpočet. So zaujímavým riešením prichádza

strana SaS, ktorá by chcela zjednotiť financovanie školstva a zaviesť voľnočasové poukazy. Tie by mali nahradiť a spojiť všetky peniaze, ktoré idú do školstva a prostredníctvom nich financovať všetky voľnočasové aktivity dieťaťa, teda okrem športu napríklad aj tanec, umenie, modelárske krúžky a pod. Potrebné navýšenie zdrojov na financovanie voľnočasových poukazov by riešili z odvodu TIPOS-u. Strany sa zameriavajú aj na zvyšovanie výdavkov do vedy a výskumu. OĽaNO navrhuje posilnenie financovania vedy zo súčasných 0,88 % HDP na minimálne 1,5 % HDP do roku 2024, čo by pri aplikovaní na HDP z roku 2019 (94 mld. eur) predstavovalo nárast výdavkov z 829 mil. na 1,41 mld. eur. Strana SaS by sa chcela dostať k cieľovej hodnote 1 % z HDP. K dvojnásobnému zvýšeniu výdavkov na vedu a výskum v priebehu piatich rokov sa prikláňa hnutie Sme Rodina.

Doprava a stavebníctvo

V rámci dopravy sa strany orientujú predovšetkým na výstavbu cestných komunikácií a modernizáciu železničnej dopravy. K problematike bezplatnej železničnej dopravy pre vybrané skupiny cestujúcich sa prostredníctvom svojich volebných programov vyjadrujú v SaS a OĽaNO. V strane SaS by chceli transformovať dotácie na vlaky zadarmo do veľkých zliav na cestovnom, ktoré budú platiť aj pre autobusy. Okrem toho by chceli presadiť privatizáciu štátnej spoločnosti ZSSK CARGO pre zvýšenie konkurencieschopnosti a skvalitnenie služieb v železničnej doprave. V OĽaNO zase navrhujú aby deti, študenti, dôchodcovia a vozíčkari mali bezplatnú dopravu vo vlakoch, regionálnych autobusoch a MHD. Z hľadiska individuálnej cestnej dopravy stojí za zmienku opatrenie Sme Rodina súvisiace so zavedením finančného mechanizmu, ktorý zvýši dostupnosť nových a v Slovenskej republike vyrábaných vozidiel pre bežných občanov a podniky, ktoré

podnikajú na Slovensku.

Pri stavebníctve sa strany zameriavajú predovšetkým na zjednodušenie a tým pádom aj urýchlenie procesu vydávania stavebných povolení. Strany sa zväčša pozitívne vyjadrujú k rozvoju nájomného bývania. Kým väčšina strán sa zameriava na ich finančnú podporu predovšetkým prostredníctvom Štátneho fondu rozvoja bývania (ŠFRB), hnutie Sme Rodina navrhuje možnosť výstavby nájomných bytov v rukách štátu. Málokto strana bližšie kvantifikuje svoju predstavu. Strana Za ľudí by chcela finančne podporiť výstavbu 20 tisíc nájomných bytov (bez časového horizontu) – sociálnych, štartovacích bytov pre mladé rodiny aj komunitného bývania pre seniorov. Strana KDH navrhuje v priebehu nasledujúci 10 rokov zvýšiť podiel nájomných bytov na celkovom bytovom fonde, z terajších 6 % na 15 %. Financovanie výstavby štátnych nájomných bytov by podľa strany mohlo byť zabezpečené napríklad z penzijných fondov alebo štátnych hypotekárnych listov. Bytový fond na Slovensku ku koncu roka 2018 podľa Slovenského Štatistického Úradu predstavoval 1,89 mil. bytov. Na dosiahnutie ich cieľa je tak potrebná výstavba 15-20 tisíc nájomných bytov ročne. Ešte ambicióznejší je zámer strany Sme Rodina, ktorá by chcela vybudovať až 25-tisíc nájomných bytov ročne. V programe uvádzajú aj finančný a prevádzkový model, ktorý má vysvetľovať predpoklady na dosiahnutie tohto cieľa. Realnosť výstavby takýchto rozmerov okrem prekážok týkajúcich sa financovania a riadenia takéhoto projektu spochybňuje aj štatistika priemerného počtu dokončených bytov, keď sa v posledných 5 rokoch postavilo priemerne 16 tisíc všetkých bytov ročne, v rámci celého územia Slovenskej republiky.

Verejná správa

V oblasti verejnej správy je vidieť snahu o zoštieňovanie, zlučovanie jednotlivých štátnych a verejných

inštitúcií a optimalizáciu procesov. Miesto nich by malo dôjsť k dobudovaniu klientskych centier, ktoré budú poskytovať služby občanom na jednom mieste. Strany SaS, Sme Rodina a PS SPOLU navrhujú postupné zrušenie samostatných krajov (VÚC). Digitalizácia verejnej správy predstavuje jednu z priorit najmä pre stranu PS SPOLU. Problematike e-govermentu venujú celú jednu kapitolu pričom informatizáciu a reformu štátneho IT chcú využiť hlavne na výrazné zníženie byrokracie zefektívnenie práce štátnych úradníkov. Nateraz je však ťažko vyčíslieť ako by sa prípadná systémová digitalizácia odrazila na štátnom rozpočte. V Sme Rodina by chceli sprísniť sankcie pre politikov a úradníkov za participáciu na korupcii (zhabanie majetku, väzenie, strata možnosti pracovať pre štát). Strany OĽaNO a ĽSNS navrhujú zaviesť hmotnú zodpovednosť verejných činiteľov za škodu spôsobenú štátu pri výkone verejnej moci a jej kontrolu.

Sociálna politika

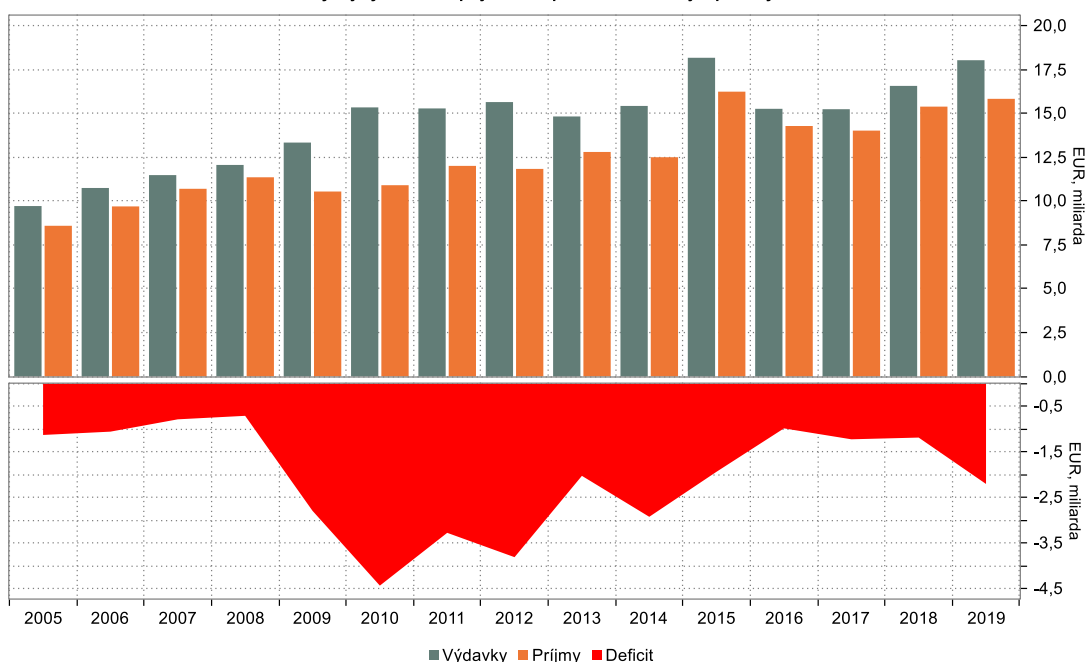
Práve sociálna politika je oblasť, ktorá môže do značnej miery ovplyvniť štátny rozpočet. Sociálna politika zahŕňa politiku sociálneho zabezpečenia v snahe zlepšiť životné podmienky obyvateľov. V rámci nej sa budeme zaoberať najmä opatreniami v súvislosti s rôznymi príspevkami naprieč jednotlivými stranami. Silným sociálnym programom sa pýši hnutie Sme Rodina. Medzi ich významné opatrenia môžeme uviesť napríklad zvýšenie príspevku za Materskú dovolenku o 225 eur, každoročné zvyšovanie rodičovského príspevku až na úroveň minimálnej

mzdy, daňový bonus vo výške 44,34 eur pre všetky deti alebo príspevok 100 eur na začiatku školského roka pre všetkých žiakov základných škôl. Okrem toho by chceli vytvoriť aj novú sociálnu dávku tzv. SOS príspevok, ktorý má poskytnúť okamžitú pomoc ak niektorému členovi rodiny diagnostikujú závažnú chorobu a jeho liečba je mimoriadne nákladná a náročná. Sociálne opatrenia zavádzajú aj v strane SMER SD, ktorá chce transformovať viačičný dôchodok na 13. dôchodok. Vyplácaný má byť všetkým dôchodcom v rovnakej výške na úrovni priemerného dôchodku, ktorý je dnes približne na úrovni 460 eur. Celková výška výdavkov na vyplácanie dôchodkov v roku 2018 podľa údajov zo Sociálnej poisťovne činila 7,04 mld. eur. Výdavky na 13. dôchodok by tak predstavovali navýšenie o 587 mil. eur. Okrem toho chcú zaviesť zvýšenú podporu pre rodičov vyplácanú na začiatku školského roka a jej výška by mala prekročiť 350 eur. Na základe údajov z Centra vedecko-technických informácií SR, ktorý uvádza že v školskom roku 2018/2019 nastúpilo do základných škôl 447 tisíc žiakov, do stredných škôl 202 tisíc by tieto výdavky pri podpore vo výške 350 eur na žiaka predstavovali sumu

227 mil. eur. V KDH navrhujú obmedzenie práce v nedeľu na miestach, kde to nie je nevyhnuté, aby zamestnanci mali dostatočný čas na oddych, regeneráciu pracovnej sily a rodinu. Osobitným prístupom sa vyznačuje strana SaS s myšlienkou zavedenia odvodového bonusu, ktorý má predstavovať komplexnú reformu odvodov a sociálnych dávok. Jeho úlohou by malo byť hlavne zjednodušiť systém, keďže má nahrádzať dnešných 13 rôznych odvodov a približne 100 rôznych sociálnych platieb.

Môžeme konštatovať, že jednotlivé strany si dali rôzne záležitosti na vypracovaní svojich programov. Medzi uvedenými opatreniami sa určite nájdú také, ktoré by mohli výrazným spôsobom zlepšiť fungovanie štátu a zvýšiť životnú úroveň občanov. Netreba zabúdať však na druhú stránku veci a to je zrkadlo, ktoré sa prejaví v bilancii štátneho rozpočtu. Hovorí sa, že papier znesie všetko a preto je niekedy potrebné sa zamyslieť aj nad realizovateľnosťou konkrétnych zámerov. V programoch sa častokrát nachádzajú návrhy, ktoré by bolo potrebné podrobiť hlbšej analýze a diskusii. (ju)

Vývoj výdavkov a príjmov rozpočtu Slovenskej republiky



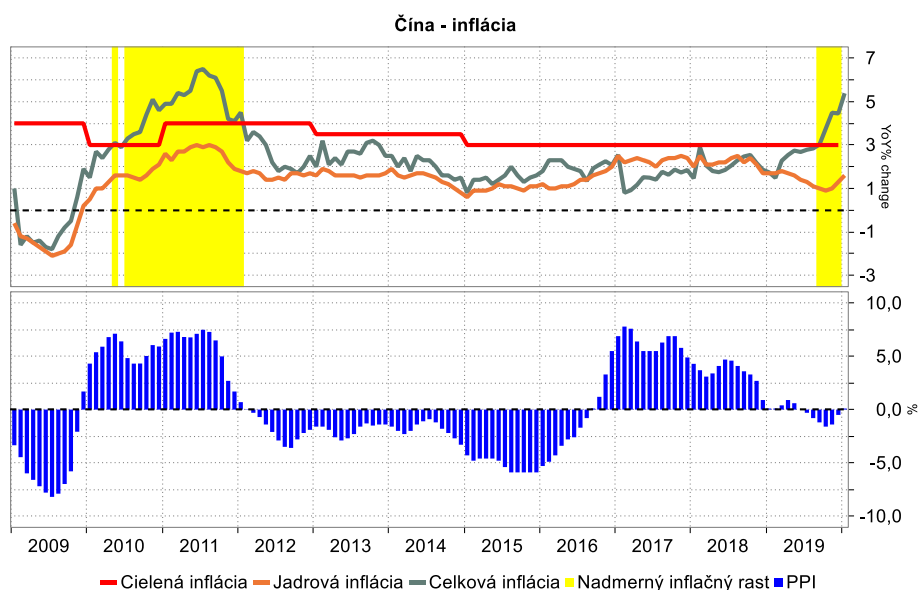
MACROBOND

Čínska inflácia výrazne rastie

Medziročná miera rastu spotrebiteľských cien v Číne vzrástla v januári medziročne až o 5,38 %. Prudké zvyšovanie cenovej hladiny sme sledovali počas celého roka 2019 a v januári dosiahlo svoju najvyššiu hodnotu od roku 2011 kedy ešte ekonomika vstrebávala následky svetovej krízy z rokov 2008/2009. Na druhú stranu bol zvýšený inflačný rast zaznamenaný aj pred vypuknutím poslednej spomínanej svetovej krízy. Jadrová inflácia, ktorá je očistená o vplyvy cenovo volatilných komodít ako potravín a energií, bola pri tom oveľa nižšia (1,6 %) čo poukazuje práve na možné dôvody zvýšenej inflácie. Cena potravín vzrástla v januári medziročne až o 15,15 % a ich váha v spotrebnom koši je až (31,9 %). V tejto skupine rástla najviac cena mäsa (o 76,69 %), ktorú ťahala najmä cena bravčového mäsa (až

o 116 %). Prudký nárast cien mäsa je dôsledkom moru ošípaných, ktorý sa šíril v Číne. Cena hovädzieho rástla o 20 %. Ceny na strane producentov však posledné roky spomaľovali svoj rast a po niekoľko mesačnom prepade následne v januári len medziročne stagnovali. Zvýšený inflačný vývoj ktorý dnes sledujeme by sa preto

v nasledujúcich mesiacoch mohol vrátiť na svoje dlhodobé priemerné hodnoty. Svoj úlohu v tom však zohráva monetárna politika Čínskej ľudovej Banky. Tá paradoxne pristúpila k ďalšiemu zníženiu základnej úrokovej sadzby o 0,1 p.b. na 4,05 %, pričom začiatkom tohto roka znížili aj mieru povinných minimálnych rezerv. (jv)

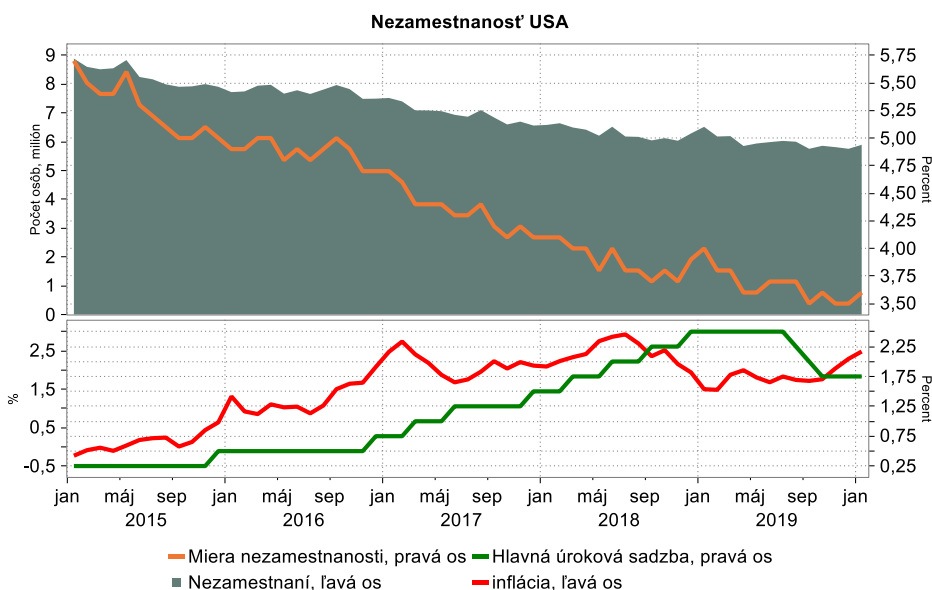


MACROBOND

Nezamestnanosť v USA dosiahla 3,6 %

Nezamestnanosť v USA s miernymi odchýlkami naďalej klesá. V januári tohto roka dosiahla 3,6 %. To predstavovalo celkom 5,89 mil. nezamestnaných.

Mierny januárový nárast v miere nezamestnanosti je spôsobený sezónnosťou vývoja. Rast celkovej zamestnanosti spolu s rastom priemerných miezd zvyšuje domáci dopyt. Aj z tejto strany môžeme sledovať ťahanie celkovej inflácie, ktorá sa v januári dostala na 2,48 %. Hlavná úroková sadzba zostáva zatiaľ nezmenená na úrovni 1,75 %. Inflačný vývoj môže rásť aj v nasledujúcich mesiacoch pokiaľ by FED ponechal úrokovú sadzbu na nezmenenej úrovni. Napriek tomu zatiaľ dolár voči euru mierne posilňuje. (jv)



MACROBOND

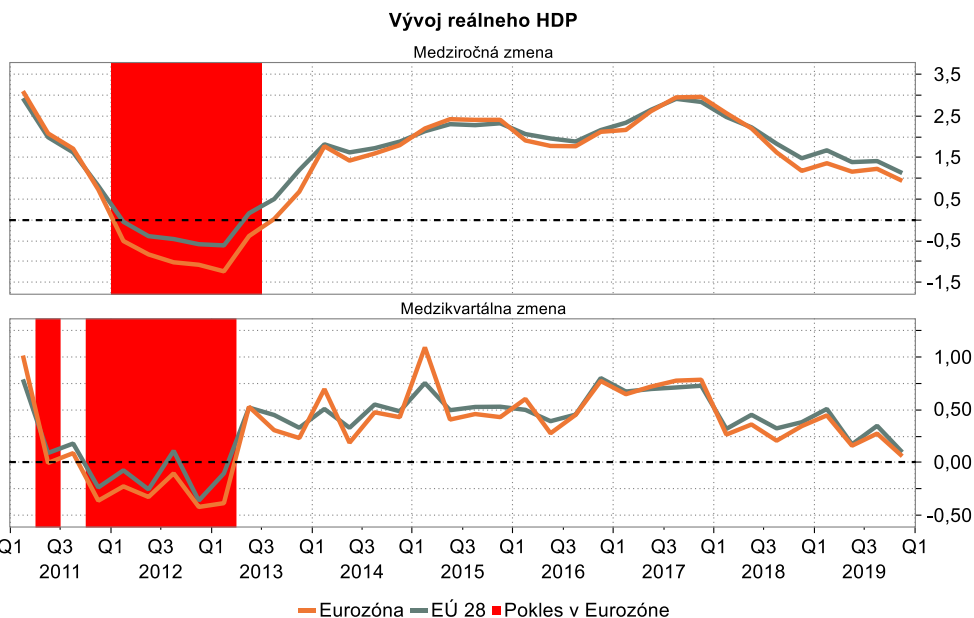
Hospodársky rast v EÚ sa spomaľuje

Európske hospodárstvo stráca dynamiku svojho rastu. Na medziročnej báze vzrástla ekonomika eurozóny v štvrtom kvartáli 2019 o 0,94 % a v EÚ 28 o 1,13 %. Z dát vyplýva, že hospodárstvo nemá ďaleko od stagnácie, čo len umocňujú čísla vyplývajúce z medzikvartálneho porovnania. V porovnaní s tretím kvartálom tak ekonomika eurozóny vzrástla len o 0,05 % a celá ekonomika EÚ len o 0,097 %. V absolútnych číslach to znamená, že celá EÚ 28 vyprodukovala HDP spolu vyššie ak 16 bil. eur a Eurozóna 11,5 bil. eur. Celková zamestnanosť v Eurozóne dosiahla k štvrtému kvartálu 160,61 mil. osôb čo predstavovalo jednopercenčný medziročný

nárast.

V porovnaní s predchádzajúcim kvartálom sa zvýšila o 0,3 %. Zamestnanosť reaguje na vývoj ekonomiky s miernym oneskorením. Viditeľný začína byť však aj tu trend spomaľovania ras-

tu, čo môže znamenať nasýtenie trhu a vrchol ekonomického cyklu aj v spojitosti s globálnym spomaľovaním. (jv)



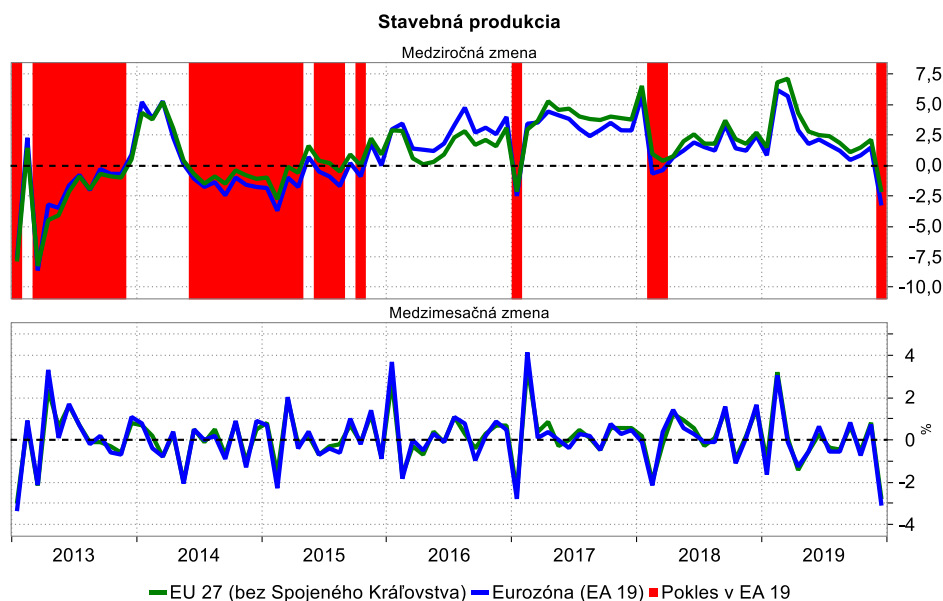
MACROBOND

Stavebníctvo Eurozóny môže ďalej klesať

Stavebná produkcia v Eurozóne začala spomaľovať a ku koncu roka 2019 v decembri dokonca medziročne prepadla o 3,28 %. Podobný vývoj sleduje aj zvyšok EÚ, konkrétne Európska „dvadsaťsedmička“

bez účasti Spojeného kráľovstva v ktorej dosiahol medziročný pokles v priemere 2,18 %. Decembrový vývoj nebol priaznivý ani pri porovnaní s predchádzajúcim mesiacom (november), keď stavebná produk-

cia Eurozóny klesla o 3,1 % a v celej EÚ 27 o 2,8 %. Jednou vecou pri stavebnej produkcii je sezónnosť, ktorá spôsobuje jej výkyvy najmä v zimných mesiacoch a historické dáta z predchádzajúcich rokov naznačujú, že by nasledujúci mesiac mohla vymazať aktuálnu stratu a pokles. Na druhú stranu index už poukazuje na akési dosiahnutie stropu a pomaly obracajúci sa trend. Stavebníctvo je odvetvie, ktoré citlivo vníma vývoj konjunktúry a je od nej do značnej miery závislé. K hláseniu ekonomických problémov sa tak okrem priemyslu môže v nasledujúcich mesiacoch pridať aj stavebníctvo. (jv)



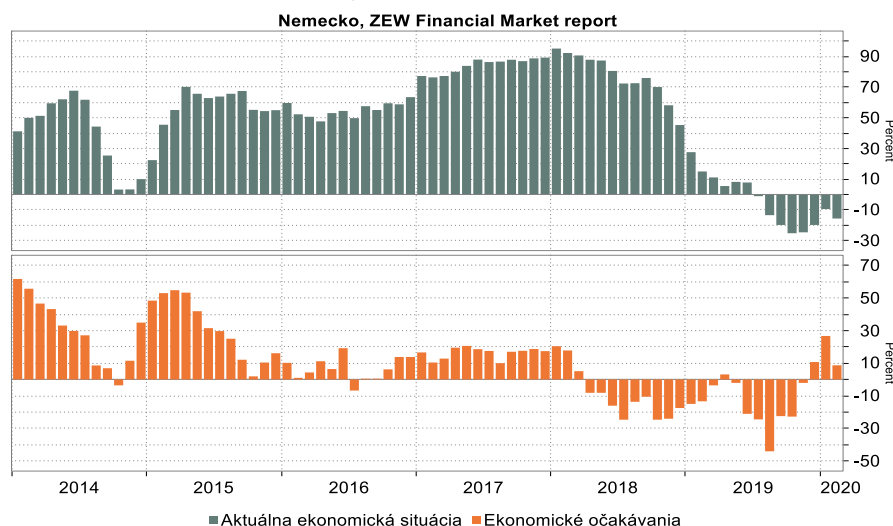
MACROBOND

Nálada v Nemecku sa podľa ZEW zhoršila

Nemecké ekonomické vyhliadky sa podľa odborníkov opäť zhoršili. Februárový prieskum nálady medzi odborníkmi z rôznych inštitúcií poukázal na príbrzdzenie, ba možno až zvrátenie, pozitívneho trendu, ktorý sme v ekonomickom sentimente sledovali posledné mesiace. Podiel hodnotení aktuálnej ekonomickej situácie ako zlej sa vo februári zvýšil na 27,1 % na úkor dobrých hodnotení. Celkový index popisujúci aktuálnu ekonomickú situáciu tak vo februári stále poukazuje na zhoršenú situáciu na úrovni -15,7 %. V minulých mesiacoch prieskum poukazoval na očakávané zlepšenie ekonomickej situácie v nasledujúcich šiestich mesiacoch. Teraz sa však tento pozitívny trend zmiernil po tom čo pribudli zhorše-

né očakávania (21,8 %). Znamená to, že zhoršenému hodnoteniu prešli tí čo nečakali žiadnu zmenu v nasledujúcich mesiacoch (ich podiel sa znížil z 51,3 na 47,7 %). Najvýraznejšie však ubudlo z pozitívnych hodnotení pri budúcich očakávaniach a to z 37,7 % na

30,5 %. Budúci vývoj ekonomiky tak najnovší prieskum reflektuje pozitívne na úrovni 8,7 %. Na zhoršenie môže okrem iného pôsobiť aj utlmujúci sa zahraničný obchod ako aj prepady priemyselnej produkcie. (jv)



MACROBOND

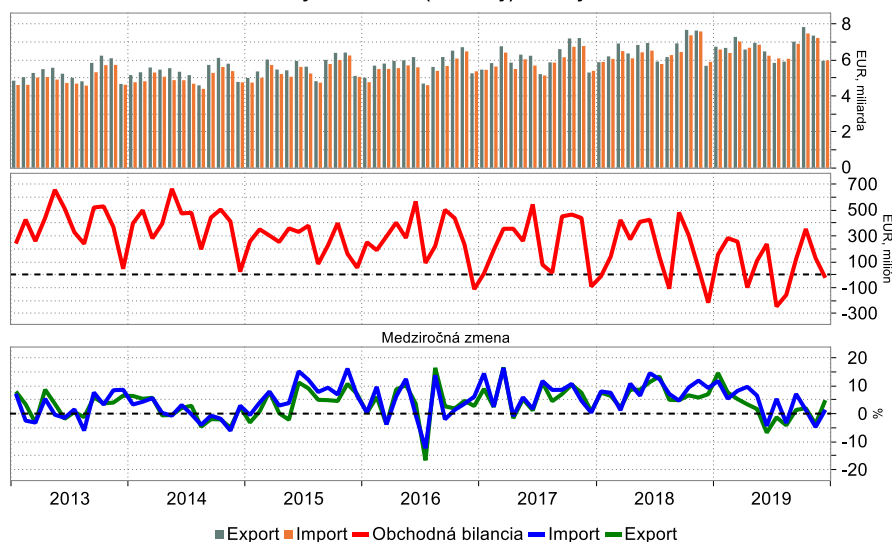
ZO Slovenska zažíva útlm

Slovenský zahraničný obchod čelí miernej strate svojej rastovej dynamiky. Uplynulý rok skončil zahraničný obchod Slovenska s prebytkom 1,11 mld. eur, čo však znamenalo medziročný pokles o 50 %. Za január tohto roka sme vyviezli tovary v hodnote 5,95 mld. eur a dovezli

tovary v hodnote 5,97 mld. eur. čím sa pasívna bilancia dostala na úroveň 24,3 mil. eur. Dôvodom je oslabenie zahraničného dopytu a to najmä na európskych trhoch, kde smeruje naviac (60-70 %) nášho exportu. Útlm v oblasti zahraničného obchodu sa zákonite premieta aj

do oblasti domáceho priemyslu. Vidieť to na poklese celkovej priemyselnej produkcie v posledných mesiacoch. No a práve jej neväčšia časť tvorí automotive, výroba strojov a zariadení ako aj napr. elektroniky. Znižovanie obchodnej bilancie (zmena resp. zníženie čistého exportu) vstupuje do vývoja celkového HDP na Slovensku a prirodzene znižuje tempo jeho rastu. Podobne ako iné európske ekonomiky aj tú slovenskú udržuje v raste spotreba domácností, ktorá zatiaľ profituje z rastu priemerných miezd ale aj stále relatívne dobre dostupnosti lacných úverových zdrojov. Táto skutočnosť sa však na druhú stranu premieta aj do inflačného rastu, ktorý ľuďom uberať na úsporách (ak peniaze držia len na bežných účtoch). (jv)

Zahraničný obchod SR (mesačný) v bežných cenách



MACROBOND

Môžeme si z vyššej mzdy dovoliť skutočne viac?

Môžeme si z vyššej mzdy dovoliť skutočne viac? Podľa prieskumu, ktorý vypracovala Národná banka Slovenska, kúpnu silu obyvateľov jednotlivých regiónov Slovenska ovplyvňuje nie len výška priemernej hrubej mzdy, ale aj zdanenie, rôzne cenové hladiny a rozdielne náklady na bývanie. Prvým vplyvom je nezdaniteľná časť základu dane, ktorá je naviazaná na životné minimum. Ide o 19,2-násobok tejto sumy. V roku 2018 bolo životné minimum 199,48 €, nezdaniteľná časť bola teda vo výške 3 829,83 €. Keďže je táto suma rovnaká pre celé územie Slovenska, priaznivejšie ovplyvňuje kúpyschopnosť obyvateľstva so slabším príjmom. Od hrubej mzdy zamestnanca sa každý mesiac odpočítajú odvody na sociálne a zdravotné poistenie vo výške 13,4 % z hrubej mzdy. Zo vzniknutého základu dane odpočítame 319,17 €, čo je mesačná nezdaniteľná časť základu dane za rok 2018. Dostaneme základ dane pred zdanením, z ktorého sa platí daň z príjmu vo výške 19 %. Z nižšej mzdy teda zostane zamestnancovi pomerovo viac peňazí, ktoré reálne dostane ako čistý príjem. Tento vplyv daňovo-odvodového zaťaženia je ale mierny. V Bratislavskom kraji sa pohybuje priemerná čistá mzda na úrovni 74,69 % hrubej mzdy.

V Prešovskom ide o 77,36 %. Podľa prieskumu NBS z roku 2019 až 89 % slovenských domácností žije vo vlastnej nehnuteľnosti. Časť obyvateľstva má náklady na bývanie len čiastočné, napríklad využívajú sociálne výhody, bývajú u príbuzných a podobne. Ak započítame predpokladané priemerné náklady na splátku hypotéky, ktorá sa týka približne 20 % domácností s vlastnou nehnuteľnosťou, ich náklady môžu byť porovnateľné s nákladmi ľudí, ktorí platia nájomné. Cena prenájmu sa odvíja od ceny nehnuteľnosti. Rozdiely v čistej kúpnej sile regiónov sa teda znížia, pretože ceny nehnuteľností alebo prenájmu sú v Bratislave a ostatných regiónoch značne odlišné. Napríklad priemerný byt s rozlohou 70 m² v Bratislavskom kraji mal v roku 2018 priemernú cenu 1973 €/m² a obdobná nehnuteľnosť v Prešovskom iba 875 €/m². Rôzne cenové hladiny v spotrebnom koši v jednotlivých regiónoch Slovenska spôsobujú rozdielnu kúpnu silu skupín s rovnakým príjmom. Najvýznamnejšie rozdiely v krajoch sú pri cenách služieb. Prvú priečku opäť obsadzuje Bratislava, poslednú Prešov a Banská Bystrica. Rozdiely miezd a cien tovarov a služieb sa navzájom ovplyvňujú. V krajoch s vyššími nákladmi na život je silnej-

ší tlak na zamestnávateľov v odmeňovaní, pretože zamestnanci nebudú motivovaní zotrvať, ak im ohodnotenie nestačí na ich život a iná spoločnosť im ponúkne viac. Tieto vyššie náklady zamestnávateľa sa premietnu do finálnej ceny ním ponúkaného tovaru či služby. Zamestnanci pracujúci v štátnej správe, ktorí poberajú tabuľkové platy stanovené rovnako pre celé územie Slovenskej republiky, môžu mať výhodu v regiónoch s nižšou priemernou mzdou. Výdavky na služby a náklady na bývanie tvoria menšiu časť z ich príjmov, ako je tomu napríklad v Bratislavskom či Trnavskom kraji. Kúpna sila daného regiónu vyjadruje hodnotu, ktorú priemerne človek musí vynaložiť na kúpu štandardného spotrebného koša produktov. V porovnaní s priemernou hrubou mzdou v jednotlivých krajoch je zjavné, že výrazne najviac kúpyschopné obyvateľstvo je v Bratislavskom kraji a naopak najmenej v Banskobystrickom. Obyvatelia Bratislavského regiónu minú iba 59,88 % zo svojej hrubej mzdy na produkty v spotrebnom koši. V Banskobystrickom kraji tento pomer predstavuje až 76,31 % z hrubej mzdy. (vf)

Región	Hrubá mzda 2018	Čistá mzda 2018	% čistej mzdy z hrubej mzdy	Kúpna sila 2018	% kúpnej sily k hrubej mzde
Bratislavský	1 336 €	997,80 €	74,69 %	800 €	59,88 %
Košický	982 €	749,49 €	76,32 %	700 €	71,28 %
Trnavský	981 €	748,78 €	76,32 %	685 €	69,82 %
Trenčiansky	955 €	730,54 €	76,50 %	710 €	74,35 %
Nitriansky	941 €	720,72 €	76,59 %	690 €	73,33 %
Žilinský	929 €	712,31 €	76,67 %	693 €	74,60 %
Banskobystrický	878 €	676,53 €	77,05 %	670 €	76,31 %
Prešovský	841 €	650,58 €	77,36 %	600 €	71,34 %

Januárová nezamestnanosť na Slovensku

Miera evidovanej nezamestnanosti v januári 2020 klesla oproti januáru 2019 o 0,28 p.b. na úroveň 4,98 %. Disponibilný počet uchádzačov sa znížil o 7 143 osôb, zatiaľ čo celoslovenský počet voľných pracovných miest sa zdvihol o 9 938 miest. Ekonomicky aktívne obyvateľstvo sa navýšilo o 10 254 osôb, čo ovplyvnilo výsledné číslo miery evidovanej nezamestnanosti. Spomedzi všetkých krajov sa v Bratislavskom kraji mierne navýšila nezamestnanosť, konkrétne z 2,76 % na 2,84 %. Naopak najvýraznejšie zníženie sa udialo v Prešovskom, a to z minuloročnej

úrovne 9,08 % na 8,29 %. Tesne za Bratislavským v miere nezamestnanosti je Nitriansky kraj, a to 2,9 %. Práve v tomto regióne sa najvýraznejšie zmenil počet voľných pracovných miest, pribudlo ich 5 465, čo je viac ako v Bratislavskom regióne, kde sa počet navýšil o 4 654. V Žilinskom, Banskobystrickom, Košickom a Prešovskom je stále a nižší počet pracovných príležitostí, ako je ľudí, ktorí si hľadajú prácu. Znamená to, že v týchto častiach krajiny je pravdepodobné nižšie tempo rastu miezd, pretože firmy ľahšie nájdu pracovníka bez toho, aby boli nútení konkurovať vyššou

mzdou. Ak berieme do úvahy Slovensko ako celok a najmä západné regióny, znižujúca sa miera nezamestnanosti, spomínaný nárast voľných pracovných miest a zníženie počtu disponibilných uchádzačov o zamestnanie znamenajú, že tu je práve potenciál zvyšovania miezd, pretože reálne nie je dostatok uchádzačov na voľné pracovné miesta. Zamestnávatelia teda musia byť konkurencie schopní na pracovnom trhu a ponúkať vyššie ohodnotenie na prilákanie alebo udržanie si pracovníkov. (vf)

Miera evidovanej nezamestnanosti na Slovensku



MACROBOND

AKTUÁLNÝ VÝVOJ NA TRHOCH

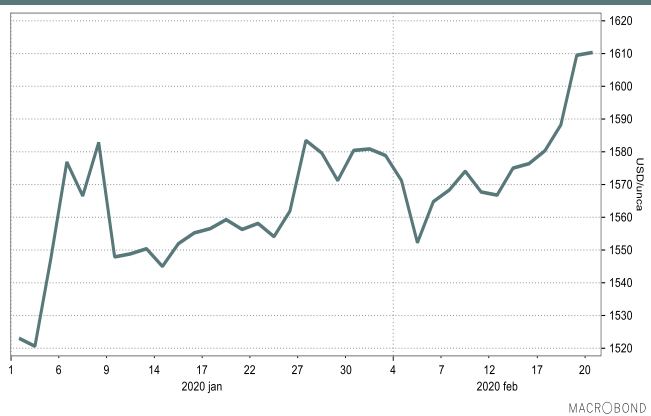
EUR/USD



EUR/CZK



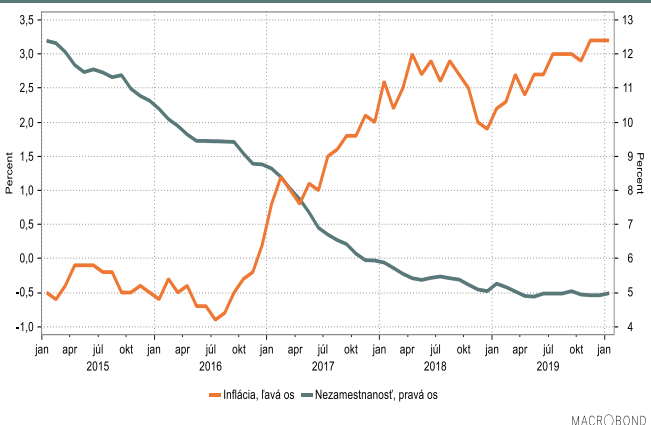
ZLATO



ROPA



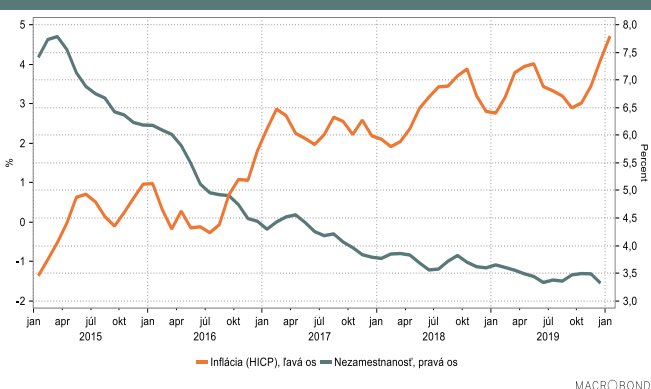
SLOVENSKO



ČESKÁ REPUBLIKA



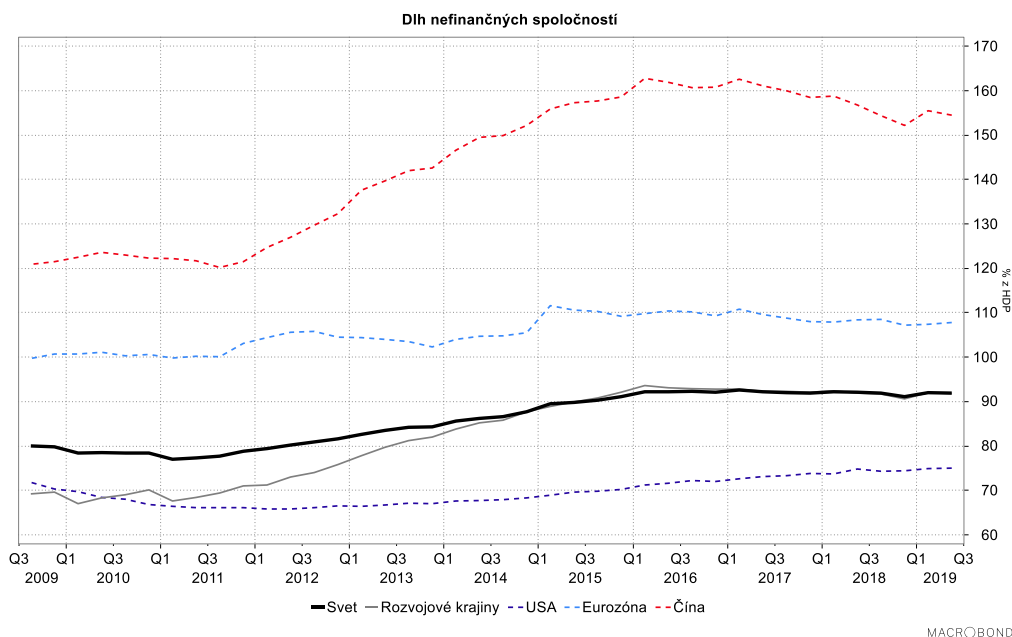
MAĎARSKO



POL'SKO



SPRÁVY Z FINANČNÝCH TRHOV



Tento dokument je publikovaný pre spoločnosti skupiny BENCONT , a môže byť reprodukováný a ďalej šírený len s jej písomným súhlasom. Informácie v tomto dokumente boli získané z externých zdrojov, ktoré boli spoločnosťou považované za spoľahlivé.

Matúš Jančura

Hlavný analytik, Bencont INVESTMENTS
jancura@bencont.sk

Jozef Prozbík

Analytik, Bencont INVESTMENTS
prozbik@bencont.sk

Analytici:

Nebesník Martin
Bruchánik Rudolf
Vražda Ján
Uhrin Ján
Fábryová Vladimíra

Vajnorská 100/A
831 04 Bratislava
www.bencont.sk



BENCONT INVESTMENTS



BENCONT GROUP



BENCONT DEVELOPMENT